

Odžak: Nad čovječanska snaga i vjera u Boga sve pobjeđuju

15. prosinca 2020.

A ono što je posebnost ovoga kraja jeste aktivnost odžačkog radoholičara, profesora Ive Jelušića, koji vadi staro drvo abonos iz rijeke Save, isto obrađuje i pravi zdjele tako oživljujući kostolačku kulturu, drevnu vrstu kulture iz ovoga područja. Inače, Jelušić je čovjek koji „osvaja“ na prvu, a kao odgojitelj pokreće razne projekte edukacije mladih ljudi. Već je naširoko prepoznat njegov rad, a prema nekim informacijama vrlo brzo bi se njegov posao mogao isplatiti u smislu zaštite posavske kostolačke kulture od strane međunarodnih institucija nadležnih za ta pitanja. Kako doznajemo Društveno-kulturna platforma za Bosansku Posavinu ovih dana upućuje službeni zahtjev za pokretanje toga procesa.

Piše: Anto PRANJKIĆ

Burna je povijest Hrvata Bosanske Posavine. Ljudi koji tamo žive najprije su naseljavani u doba Eugena Savojskoga iz Dalmacije i Hercegovine i to se može primijetiti po evidentno istim prezimenima, jer su se Hrvati na to područje najviše naseljavali u tom vremenu. A poslije toga svaka promjena vlasti donosila je nešto novo. 1945. godine u Posavini je zabilježen neviđen zločin. Partizani su pobili i napravili strašan egzodus u Posavini pogotovo u Odžaku, gdje su se gotovo svi Hrvati borili na strani hrvatskih snaga. Billi su vojno toliko snažni da je povijest zabilježila kako su najprije saveznici osvojili Berlin, pa tek onda Odžak. I danas ćete u Bosanskoj Posavini čuti povijesnu tvrdnju: Berlin pa Odžak.

No, lomljenje otpora u Bosanskoj Posavini donijelo je neviđena stradanja i tisuće su ljudi izgubile svoje najbliže. I upravo u Odžaku je bilo najgore. U Domovinskom ratu Odžak je najprije potpao pod srpsku upravu, a Daytonskim mirovnim sporazumom pripao je Federaciji BiH.

-Nije baš stanje onako kakvo smo očekivali, ali mi znamo da je Odžak Daytonskim mirovnim sporazumom pripao Federaciji BiH. No, znamo i to da mnogobrojni predstavnici međunarodne zajednice Dayton ne smatraju završenim poslom, nego samo privremenim rješenjem. Ovih dana se to sve više i više aktualizira, pa ne znamo kako će se sve na kraju završiti, ali smo uvjereni da

moramo biti oprezni i pažljivi, govori nam Mato Knežević i napominje da ljudi iz Odžaka žive tako što znaju da se sve svodi na njihov rad:

- Kroz život smo iskusili da mi moramo raditi i da sve nastaje iz našega rada. Ako nam dragi Bog dade još ponešto onda je bolje, ali nismo navikli na neka česta primanja od bilo koga. Naši su ljudi zapeli nakon rata i obnovili svoje domove, iako ih većina cijelo vrijeme živi u inozemstvu. Mi smo svjesni da jedino tako možemo uspjeti. Dakle, samo svojim radom, kaže Mato i napominje kako mu je posebno žao što je nedavno umro „vitez od Odžaka“ Anto Kovačević, veliki društveno-politički radnik i uznik iz onih olujnih teških vremena.

-Mnogo je puta dr. Kovačević u Saboru spomenuo Posavinu kao pravi posavski sin. Imao je velike probleme u komunističkom sustavu, a dr. je na istinsku odžačku temu: Đazim Musa Ćatić je rođen u Odžaku. Kamo sreće da smo mi imali više Anta Kovačevića. Bio je dobar i zalagao se za svoj Odžak, ali zadnjih godina se malo smirio i posvetio sebi i obitelji. U Odžaku ima onih koji se bore i zalažu, ali naša moć je mala, ističe Mato Knežević.

Pero Ilić pak ističe da se Odžak može podičiti s nekoliko zastupnika, ali u svakom slučaju treba ih biti više. Ovih mjeseci aktualni je problem državno zemljište. Jednu stran u drže lokalni mali poljoprivrednici, a drugu tvrtke koje su odbile mogućnost okrupnjavanja i korištenja većih količina.

-Problem nije riješen. Kad će biti nije dobro prognozirati. Znam samo da nije dobro, govori Pero. Prema njegovim riječima Odžaćani su ljudi koji su naučili raditi od svojega rada te im je najteže kad im netko uzima pravo koje im pripada. U Odžaku nema mnogo tvrtki Energoinvest je davno propao. Nove se tvrtke ne otvaraju, a prema riječima nedavno preminuloga Marka Kneževića, nekadašnjega vlasnika Hotela „Euro“, ljudima se ne isplati raditi ni zašto.

-I ja sam morao prodati svoj hotel. Svi ovdje znaju koliko sam se zadnjih godina mučio želeći ga ne zatvarati. Samo dragi Bog zna koliko je moja obitelj uložila energije da bismo sve to zadržali i da bi ljudima omogućili posao i plaće.

Granični prijelaz na Svilaju na cesti Vc je svojevrsni ulaz u BiH, svojedobno su ga nazivali „vrata Bosne“ i taj naziv mu i sada pripada. Bili su veliki problemi oko određivanja kategorije prijelaza.

-Bosna vam je takva. Ono što je svugdje u svijetu logično, ovdje nije i obrnuto. Zamislite prijelaz u Svilaju je bio manje kategorije od prijelaza u Hercegovini na istoj cesti. To se samo ovdje moglo dogoditi. Srećom, ispravljeno je ili će se uskoro ispraviti, kaže Mijo Ivanković.

Odžaćani imaju i nekoliko mladih talenata. Matijas Zečević, mladi student novinarstva, već je dobitnik rektorove nagrade, a objavio je i jedan roman. Za njega kažu da bi mogao biti budućnost ovoga kraja. Nekoliko mladih ljudi su dobili prilike obnašati i političke dužnosti. U Augsburga igra vjerojatno budući reprezentativac mladi Ivelj. Svi kažu da bi mogao vrlo lako „zasjeniti“ i Sulju Halilovića, nekadašnjeg nogometaša vinkovačke Cibalijske, Odžaćanina, koji je „parao“ protivničke mreže. Bilo je tu još klasnih nogometaša. Bit će prilike o njima pisati još koji puta.

A ono što je posebnost ovoga kraja jeste aktivnost odžačkog radoholičara, profesora Ive Jelušića, koji vadi staro drvo abonos iz rijeke Save, isto obrađuje i pravi zdjele tako oživljujući kostolačku kulturu, drevnu vrstu kulture iz ovoga područja. Inače, Jelušić je čovjek koji „osvaja“ na prvu, a kao odgojitelj pokreće razne projekte edukacije mladih ljudi. Već je naširoko prepoznat njegov rad, a prema nekim informacijama vrlo brzo bi se njegov posao mogao isplatiti u smislu zaštite posavske kostolačke kulture od strane međunarodnih institucija nadležnih za ta pitanja. Kako doznajemo Društveno-kulturna platforma za Bosansku Posavinu ovih dana upućuje službeni zahtjev za pokretanje toga procesa.

Ljudi podno Vučjaka, planine ispod koje se nalazi Odžak i obližnja sela u jednom vremenu jako su stradali, ali dragi Bog im je dao nad čovječansku snagu i volju za životom, pa oni, ma kakve muke i patnje bile, sve podnesu na najbolji mogući način. Kažu, snagu im daje vjera i ljubav prema životu.